

Інформація

В.В. Демченко

Гірська політика в Україні: основи формування та шляхи реалізації

Останнім часом усе більшої актуальності набуває питання захисту та забезпечення сталого розвитку Українських Карпат. Гірські території мають свої особливі проблеми, такі як економічна та юридична маргіналізація, важкодоступність, прикордонне розташування, культурна розмаїтість, різноманітність навколишнього природного середовища та його вразливість до техногенних загроз. Розглядом цих питань була присвячена Міжнародна науково-практична конференція «Сталий розвиток Карпат: сучасний стан та стратегія дій», яка відбулася 16-17 жовтня 2008 р. в с.м.т. Славському Львівської області. Метою конференції було обговорення актуальних соціально-економічних та екологічних проблем Українських Карпат, вироблення концептуальних підходів та практичних рекомендацій щодо їх вирішення в контексті Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат. Слід відзначити, що це вже друга конференція, присвячена цій проблематиці (перша відбулася у листопаді 2006 р.) і такі конференції регулярно проводяться і надалі.

Тематичні напрямки конференції:

1. Концептуальні засади формування та реалізації політики сталого розвитку Карпат.
2. Природно-ресурсний потенціал Карпат та напрями його екологічнобезпечного освоєння.
3. Соціально-демографічні проблеми розвитку гірського регіону і шляхи їх вирішення.
4. Перспективи розвитку екологічнобезпечних форм господарювання в гірських умовах.
5. Організаційні та методичні основи просторового планування гірських територій.
6. Форми та методи активізації міжнародного співробітництва щодо реалізації Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат.

Головним організатором конференції виступив Інститут регіональних досліджень НАН України. Співорганізаторами конференції стали Міністерство регіонального розвитку та будівництва України, Міністерство охорони навколишнього природного середовища України, Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Міністерство культури та туризму України, Західний науковий центр НАН та МОН України, Львівська, Закарпатська, Івано-Франківська та Чернівецька обласні державні адміністрації та ін. У конференції взяли участь провідні вчені та фахівці зі Львова, Івано-Франківська, Луцька, Чернівців, Ужгорода, Києва, а також представники центральних, регіональних та місцевих органів влади Карпатського регіону.

© *В.В. Демченко*, 2008.

Конференція розпочалася із розгляду питань законодавчого забезпечення гірської політики в Україні. З цієї проблематики виступив начальник департаменту Міністерства регіонального розвитку та будівництва України *Ю.І. Ганущак*, який зупинився на вимогах до законодавства про розвиток гірських територій, зокрема на необхідності чіткого обґрунтування критеріїв віднесення населених пунктів до категорії гірських, а також форм і методів державної підтримки розвитку гірських територій. Він висловив думку, що доцільно відійти від практики прямих субсидій до пільгового оподаткування пріоритетних сфер господарської діяльності в гірській місцевості, як традиційних, так і високотехнологічних та екологічнобезпечних. Разом з тим обов'язковою умовою цієї діяльності має бути забезпечення регенерації унікальних природних ресурсів.

Директор Інституту регіональних досліджень НАН України д.е.н. *В.С. Кравців* представив для обговорення концептуальні положення проекту Закону України «Про розвиток гірських територій в Україні», які розробив Інститут регіональних досліджень НАН України. Доповідач, зокрема, звернув увагу на методичні підходи до визначення терміна «гірська територія», необхідність узгодження всіх законодавчих актів у сфері гірської політики, на основні проблеми розвитку гірських територій та механізми їх вирішення, які повинні бути відображені у законі, а також наголосив на необхідності розробки комплексної Державної програми соціально-економічного розвитку Карпатського регіону.

Представник Управління регіональної політики Секретаріату Кабінету Міністрів України *В.І. Мельничук* у своєму виступі зазначив, що у новому Законі необхідно врахувати недоліки попереднього, багато положень якого не діють, зокрема, слід перейти від підтримки гірського населення до підтримки гірських населених пунктів. На сьогодні найефективнішим інструментом підтримки розвитку гірських територій є реалізація державної цільової програми.

З доповідями з цієї проблематики також виступили: голова Старосамбірської районної ради, голова Правління АОМС «Євро регіон Карпати-Україна» *В.І. Горбовий* – з питань розвитку міжрегіональної співпраці в рамках Карпатського Євро регіону; провідний науковий співробітник Інституту регіональних досліджень НАН України, д.е.н., проф. *Ю.І. Стадницький* – про зарубіжний досвід управління розвитком гірських територій; директор Західного центру Українського відділення Всесвітньої лабораторії, к. т. н. *П.М. Грицишин* – про форми участі громадськості в практичній реалізації вимог Карпатської конвенції та інші.

Інший блок питань, які обговорювалися на конференції, стосувався соціальних, економічних, екологічних проблем сталого розвитку Карпат та шляхів їх вирішення. Зокрема зав. відділу Інституту географії НАН України д.г.н. *С.А. Лісовський* у своєму виступі висвітлив роль Карпат у забезпеченні збалансованого розвитку України. З проблем ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку виступили начальник Управління лісового господарства Державного комітету лісового господарства України *В.Ф. Романовський*, директор Українського науково-дослідного інституту гірського лісівництва д.б.н., проф. *В.І. Парпан*, зав. кафедри Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника д.с.-г.н., проф. *І.Ф. Калущий*. Стан екологічної ситуації в гірських областях та шляхи її покращення охарактеризували у своїх виступах начальник Державного управління охорони навколишнього природного середовища у Львівській області *Б.М. Матоліч* та перший заступник начальника Державного управління охорони навколишнього природного середовища у Чернівецькій області *В.Д. Солодкий*. Доповідь представника Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи *О.М. Ор-*

лової стосувалася аналізу техногенно-екологічних загроз у Карпатському регіоні та заходів, які вживаються МНС щодо їх зменшення. Економічним проблемам розвитку гірських територій були присвячені доповіді зав. кафедри Ужгородського національного університету чл.-кор. УААН, д.е.н., проф. *М.А. Лендєла*, зав. відділу Інституту регіональних досліджень НАН України д.е.н., проф. *Л.Т. Шевчук*, зав. кафедри Львівського національного університету ім. І. Франка д.е.н., проф. *Л.С. Гринів*, першого проректора Буковинського університету д.е.н., проф. *В.К. Євдокименка*, зав. відділу Інституту регіональних досліджень НАН України д.е.н. *Н.А. Мікули*, заступника начальника головного управління економіки Львівської облдержадміністрації к.е.н. *С.Т. Пухир*.

З питань розвитку людського капіталу, аналізу демографічних проблем, теоретичних і практичних аспектів розвитку соціальної сфери Карпатського краю виступили зав. відділу Ради по вивченню продуктивних сил України НАН України д.е.н., проф. *В.І. Куценко*, професор Київського національного університету ім. Т. Шевченка д.е.н. *О.А. Грішнова*, зав. сектора Інституту регіональних досліджень НАН України д.е.н. *У.Я. Садова*, зав. відділу Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України к.е.н. *О.В. Позняк*.

Ряд доповідей було присвячено науково-методичним та організаційним засадам просторового планування гірських територій як одному з інструментів забезпечення їх сталого розвитку. З цієї проблематики заслухано доповіді зав. сектора Інституту регіональних досліджень НАН України д.т.н., проф. *М.М. Габреля*, заступника начальника головного управління містобудування, архітектури та просторового розвитку Львівської облдержадміністрації *Ю.В. Бліновського*, голови депутатської комісії Львівської обласної ради *В.А. Калинюка*.

Конференція завершилась прийняттям рекомендацій, які адресовано центральним та регіональним органам влади. Доповіді учасників конференції опубліковані в окремому номері збірника наукових праць Інституту регіональних досліджень НАН України.

Надійшло 05.11.2008 р.